EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2017.2.1.
COM(2017) 37 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a szén-dioxid geológai tárolásáról szóló 2009/31/EK irányelv végrehajtásáról

1. BEVEZETÉS

A szén-dioxid geológiai tárolásáról szóló 2009/31/EK irányelv[1] (az úgynevezett szén-dioxid-leválasztásról és -tárolásról szóló irányelv – a továbbiakban: „CLT-irányelv”) jogi keretet hoz létre a szén-dioxid (CO_2) környezetvédelmi szempontból biztonságos geológiai tárolására. A CLT-irányelv célja, hogy ne legyen jelentős a szén-dioxid-szivárgás, illetve az egészség- vagy környezetkárosodás kockázata, valamint hogy megelőzze a szállítóhálózat vagy a tárolóhelyek biztonságára gyakorolt kedvezőtlen hatásokat.

Ez a jelentés a CLT-irányelvről szóló második végrehajtási jelentés, amely a 2013. május és 2016. április közötti időszakot foglalja magában. A jelentés az első végrehajtási jelentés óta bekövetkező fejlődésre terjed ki.[2] A CLT-irányelv felülvizsgálatára vonatkozó jelentést 2015-ben[3] fogadták el. E jelentés a tagállamok által benyújtott jelentéseken alapul. Huszonhat tagállam[4] nyújtotta be időben jelentését ahhoz, hogy azokat e jelentésben figyelembe lehessen venni.

2. A VÉGREHAJTÁS TERÉN ELÉRT ÁLTALÁNOS ELŐRELÉPÉSEK

Valamennyi tagállam értesítette a Bizottságot az átültető intézkedésekről. A Bizottság úgy ítéli meg, hogy jelenleg tizenhat tagállam jogszabályai felelnek meg teljes mértékben az irányelvnek. A többi tagállammal még folyamatban vannak az egyeztetések annak érdekében, hogy jogszabályaik teljes mértékben összhangba kerüljenek az irányelv előírásaival.

3. EGYEDI VÉGREHAJTÁSI KÉRDÉSEK A TAGÁLLAMOKBAN

3.1. A tárolóhelyek kijelölése

A korábbi jelentési időszakhoz képest a tagállamok általánosságban nem határoztak meg új területeket, amelyeken belül tárolóhelyeket lehet vagy nem lehet kijelölni. Egyedül Lengyelország határozott meg új tárolóterületet. Öt német szövetségi állam készít elő olyan határozatokat, vagy fogadott el olyan törvényeket, amelyek korlátozzák vagy megtiltják a CO_2 földalatti – akár kutatási célból történő – tárolását.

Azoknak a tagállamoknak, amelyek engedélyezni kívánják a területükön való tárolást, felmérést kell végezniük a rendelkezésre álló tárolási kapacitásukról. Az elérhető tárolókapacitásra vonatkozó új felmérések készültek, készülnek vagy fognak készülni Bulgáriában, az Egyesült Királyságban, Görögországban, Hollandiában, Magyarországon, Németországban, Olaszországban és Svédországban.

A jelentés mellékletében részletesebb információk találhatók.

3.2. Földtani kutatás és tárolási engedély iránti kérelmek

Tárolási engedély iránti kérelmet csak Spanyolországban nyújtottak be. Az Egyesült Királyságban egy projekt kért tárolási engedélyt, a Peterhead CLT-projekt. A Bizottság 2016

[1] Az Európai Parlament és a Tanács 2009/31/EK irányelve (2009. április 23.) a szén-dioxid geológiai tárolásáról, valamint a 85/337/EGK tanácsi irányelv, a 2000/60/EK, a 2001/80/EK, a 2004/35/EK, a 2006/12/EK és a 2008/1/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, valamint az 1013/2006/EK rendelet módosításáról (HL L 140., 2009.6.5. 114–135. o.)

[2] COM(2014)99, a Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a szén-dioxid geológiai tárolásáról szóló 2009/31/EK irányelv végrehajtásáról

[3] COM(2015)576, jelentés a szén-dioxid geológiai tárolásáról szóló 2009/31/EK irányelv felülvizsgálatáról, amely az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak szóló, „Éghajlat-politikai eredményjelentés” című bizottsági jelentést kísérő melléklet

[4] Ausztria, Belgium, Bulgária, Ciprus, Cseh Köztársaság, Dánia, Egyesült Királyság, Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Horvátország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Málta, Magyarország, Németország, Olaszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Svédország, Szlovákia, Szlovénia

januárjában véleményt adott ki a tárolási engedélyek tervezetéről[5]. Olaszországban egy tárolási engedély iránti kérelem elbírálás alatt áll, Hollandiában pedig a ROAD projekt részeként a Q16 Maas földgázmezőre nyújtanak be várhatóan kérelmet.

3.3. A nagy tüzelőberendezések szén-dioxid-leválasztáshoz és -tároláshoz szükséges átalakításának megvalósíthatósága

A CLT-irányelv előírja, hogy az engedély iránti kérelem benyújtásakor az üzemeltetőknek fel kell mérniük a szén-dioxid-leválasztás, -szállítás és -tárolás műszaki és gazdasági megvalósíthatóságát. Kedvező értékelés esetén a telephelyen megfelelő helyet kell elkülöníteni a szén-dioxid leválasztásához és sűrítéséhez szükséges berendezések számára.

Ilyen értékeléseket Belgiumban (egy), a Cseh Köztársaságban (egy), Lengyelországban (tíz) Németországban (öt), Romániában (hat), Spanyolországban (öt) és Szlovéniában (egy) végeztek. Az értékelések megállapították, hogy a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás gazdaságilag nem megvalósítható. Egyes létesítmények esetében további nehézségek is akadtak, mint a megfelelő tárolóhelyek hiánya Belgiumban és Észtországban, illetve a létesítmény rugalmas működésével való műszaki összeférhetetlenség.

Számos engedélyezett erőmű esetében azonban a kedvezőtlen értékelés ellenére is különítettek el helyet a szén-dioxid leválasztásához és sűrítéséhez szükséges berendezések számára, és úgy tervezték meg azokat, hogy a szén-dioxid leválasztása és tárolása később nagyobb szerkezeti változtatások nélkül is megvalósítható legyen, például a Cseh Köztársaságban, Észtországban, Lengyelországban és Németországban.

Az Egyesült Királyságban a jogszabályok szigorúbbak az irányelvnél, és az erőművek csak akkor kaphatnak engedélyt, ha teljes élettartamuk alatt bizonyíthatóan megfelelnek a műszaki és gazdasági megvalósíthatósági feltételeknek. A hatóságok által biztosított iránymutatás alapján 14 erőmű engedélyét hagyták jóvá[6]. A gazdasági értékelések azt mutatják, hogy a javasolt erőművek szén-dioxid-leválasztáshoz és -tároláshoz szükséges átalakítása megfelelő szén-dioxid-árak mellett gazdaságilag megvalósítható.

3.4. A CLT-irányelvvel kapcsolatos kutatási projektek

Bár a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás demonstrációja és kereskedelmi szintű alkalmazása nem fejlődött a jelentési időszak alatt, a szén-dioxid földfelszín alatti tárolására vonatkozó ismeretek bővítése és a tárolás technológiájának fejlesztése érdekében számos tagállam (Belgium, Cseh Köztársaság, Egyesült Királyság, Franciaország, Hollandia, Litvánia, Magyarország, Málta, Németország, Spanyolország, Szlovákia), valamint az EU továbbra is támogatja vagy támogatni fogja a kutatási tevékenységeket. Egyes országok (például Észtország, Hollandia, Lengyelország, Szlovákia) a szén-dioxid geológiai tárolásával szembeni alternatívák – a szén-dioxid különféle felhasználási lehetőségei – kutatásáról számoltak be. További részletekért lásd a mellékletet.

3.5. Szén-dioxid-szállítási és -tárolási hálózatok

Két aktív, regionális szén-dioxid-leválasztási és -tárolási hálózat működik, amelyek a szén-dioxid szállítására és geológiai tárolására vonatkozó, közös, határokon átívelő megoldásokon dolgoznak: az egyik az északi-tengeri medencével foglalkozó munkacsoport Belgiummal, az Egyesült Királysággal, Hollandiával, Németországgal és Norvégiával, a másik pedig a balti-

[5] A Bizottság C(2016)152 véleménye a szén-dioxidnak az Egyesült Királyság kontinentális talapzata 14/28b, 14/29a, 14/29e, 20/3b, 20/4b és 20/4c blokkjaiban elhelyezkedő kimerült Goldeneye gázmezőn való állandó tárolására vonatkozó engedély tervezetéről

[6] https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/43609/Carbon_capture_readiness_-_guidance.pdf and www.gov.scot/resource/doc/917/0095764.doc

tengeri regionális szén-dioxid-leválasztás és -tárolási hálózat Észtországgal, Finnországgal, Németországgal, Norvégiával és Svédországgal. E hálózatok megkönnyíthetik a szén-dioxid-szállítási hálózatokhoz és a szén-dioxid-tárolókhoz való átlátható és megkülönböztetéstől mentes hozzáférést az azokban a tagállamokban működő üzemeltetők számára, ahol nincs lehetőség a földalatti tárolásra. Belgium, az Egyesült Királyság, Hollandia és Franciaország szintén kutatja az erőművek és az iparszéndioxid-kibocsátása csomópontjainak kialakítására vonatkozó lehetőségeket az Amszterdam, Rotterdam, Grangemouth, Tees Valley és Fos-sur-Mer környéki kikötők területén.

4. VÉGKÖVETKEZTETÉSEK

A CLT-irányelv rendelkezéseit a jelentési időszak alatt egységesen alkalmazták az uniós tagállamokban.

Egyes tagállamok előreléptek a tárolókapacitás értékelése terén, de a szén-dioxid-leválasztással és -tárolással kapcsolatos projektek elindításához további és részletesebb vizsgálatokra van szükség.

A szén-dioxid-leválasztáshoz és -tároláshoz szükséges átalakítás műszaki és gazdasági megvalósíthatóságára vonatkozó kedvezőtlen értékelések ellenére az újonnan épült erőművek általában meghaladják a jogi követelményeket, és elkülönítik a szükséges területet arra az esetre, ha a feltételek a jövőben megváltoznának.